

कफिखेतीको प्रवर्धन गर्दै मुसिकोट नगरपालिका

ग'ल्मी-देशकै सबैभन्दा धेरै कफी फल्ने गुल्मीको मुसिकोट नगरपालिका कफीको मुख्य क्षेत्र बन्दै गएको छ । मुसिकोट नगरपालिकाले कफीको विकास गर्न र कफी लगाउने किसानलाई प्रोत्साहन गर्ने उद्देश्य राखेर अघि बढेपछि गाउँगाउँमा कफीका बिरुवा लगाइएको छ । नगरपालिकाले पनि आफैँले सहूलियत दरमा कफिका बिरुवा उलब्ध गराएपछि कृषकलाई कफी खेती गर्न सहज भएको छ ।

“अघिल्ला वर्षहरूमा कफी लगाउने भन्ने विषयमा सोचेको पनि थिइँन,” मुसिकोट नगरपालिका-८ का कृषक पशुपति गैरे भने, “नगरपालिकाले आफैँको कफीका बिरुवासँगै अनुदानसमेत दिएपछि अहिले कफी खेती सुरु गरेको छु ।” उनले आफ्नो बारीमा एक सयभन्दा बढी कफीका बोट लगाएका छन् ।

मुसिकोट नगरपालिकाले कफीको परिमाण अनुसार कृषकलाई अनुदानसमेत दिएको छ । एक सय वटा कफीका विरुवा लगाउने कृषकले नगरपालिकाबाट १० हजार रुपैयाँ अनुदान प्राप्त गर्दै आएका छन् । “कफीको मात्राअनुसार कृषकलाई अनुदान दिएका छौं,” नगरप्रमुख सोमनाथ सापकोटाले भने, “तीन चरणमा गरी कृषकलाई अनुदान दिन्छौं, अनि उहाँहरूलाई बिरुवा पनि हामी आफैले दिएका छौं ।”

कफी खेती हुने जिल्ला भनेर चिनिने गुल्मीको सबैभन्दा बढी खेती मुसिकोट क्षेत्रमा हुने गरेको छ । कफीविज्ञका अनुसार नेपालमै गुल्मी धेरै कफीखेती हुने जिल्लामा पर्छ । मुसिकोट-५ को आँपचौरमा झन्डै एकसय वर्षअघि स्थानीय हिरा गिरीले बर्माबाट लिएर कफीको विरुवा रोपेका थिए । सोही कफीलाई २०३८ सालमा तत्कालिन राजा विरेन्द्रले अवलोकन गरेको स्थानीयवासी बताउँछन् । त्यसपछि सोही ठाउँलाई व्यावसायिक रूपमा कफी खेती गर्न कृषकलाई प्रोत्साहन गरियो । कफीको उत्पादन राम्रो हुँदै गएपछि जिल्लाका अन्य स्थानमा पनि किसानले कफीखेती विस्तार गरेका छन् ।

कफीको उद्गमस्थल रहेको मुसिकोट नगरपालिकालाई कफी हबको रूपमा विकास गर्न लागिएको नगर प्रमुख सापकोटाले जानकारी दिए । “मुसिकोट कफीको उद्गमस्थल हो,” उनले भने, “नगरलाई कफी हबको रूपमा अगाडि बढाउन लागेका छौं ।” सापकोटाले कफीलाई कृषकको प्रमुख खेतीका रूपमा विकास गरी उत्पादन बढाउने खालका कार्यक्रम तय गरेको समेत बताए । उनका अनुसार हाल नगरभित्रका झन्डै पाँच सय कृषकले कफी उत्पादन गरिरहेको भए पनि मागअनुसार पर्याप्त नभएको बताए । नगरपालिकाले आगामी वर्षमात्रै ५० हजार कफीका बिरुवा उत्पादन गर्ने लक्ष्य राखेको छ ।

पछिल्लो समय सिँचाइलगायत अन्य समस्याले कफी उत्पादनमा खासै चासो नदेखाएका कृषकलाई नगरपालिकाले फेरी सक्रिय बनाउन लागेको सापकोटाको भनाइ छ । बजारमा कफीको माग बढ्दै गएको र कृषकको आयमा वृद्धि गर्ने उद्देश्यले कफी खेतीलाई प्राथमिकतामा राखिएको नगरपालिकाकी उपप्रमुख कमला शर्माले जानकारी दिइन् । उनले मुसिकोटका सबै वडामा कफीका बिरुवा उत्पादन र रोपाइँ गर्ने कार्यलाई सक्रिय रूपमा अगाडि बढाउने समेत बताइन् ।

नगर प्रमुख सापकोटाले कृषकको सामाजिक जीवनशैलीमा परिवर्तन हुने देखेरै नगरलाई कफी हब बनाउने कार्यक्रम बनाएको जानकारी दिए । उनले उत्पादन भएको कफी प्रशोधन गरी जापान, कोरियालगायतका मुलुकमा पठाउन सकिने बताए । कफी खेतीका लागि पालिकाले आर्थिक वर्ष २०७५÷७६ मा २५ लाख रुपैयाँ बजेट विनियोजन गरेको छ ।

अहिले कृषकलाई १७ हजार ९ सय कफीका बिरुवाहरू बितरण गरिएको नगरपालिकाका कृषि शाखाका सर्वजित ओलीले जानकारी दिए । कृषकको माग धेरै भए पनि भनेअनुसार उपलब्ध गराउन नसकिएको उनले जानकारी दिए ।

मुसिकोट नगरपालिका-५ आँपचौरमा देशकै एकमात्र कफी विकास केन्द्र रहेको छ । जिल्लाको खैरेनीमा एक कफी प्रशोधन केन्द्र र रुरु गाउँपालिकाको भण्डारी डाँडामा कफी अनुसन्धान केन्द्र स्थापना गरी कार्यक्रम अगाडि बढिरहेको छ । कफी उत्पादनलाई मद्दाने, मालिका, धुर्कोट, ईस्मा लगायत छत्रकोट गाउँपालिकाले समेत कार्यक्रम अगाडी बढाएका छन् । नेपाल सरकारले गुल्मी लगायत छ जिल्लालाई कफी जोनको रूपमा घोषणा गरेको छ ।